

Document de posició sobre la nova Estratègia de la bioeconomia de la UE

Contribució de la regió de Catalunya a la consulta pública de la Comissió Europea

La bioeconomia, entesa com la producció, la transformació i l'ús sostenibles dels recursos biològics per generar béns i serveis, representa una oportunitat estratègica per avançar cap a una economia més resiliència, circular i descarbonitzada. A Catalunya, donem ple suport a la iniciativa de la Comissió Europea, ja que aquest sector juga un paper significatiu en la nostra economia, atès que representa el 9,8% del valor afegit brut (VAB) i el 17,2% de l'ocupació total, incloent-hi tant les activitats directes com les indirectes.

Catalunya, amb una sòlida base científica, tecnològica i industrial, ha fet de la bioeconomia un pilar clau del desenvolupament sostenible. El Pla Catalunya Líder i l'[Estratègia de la bioeconomia 2030](#) s'alineen amb iniciatives com ara la RIS3CAT 2030, tot fomentant la innovació per afrontar grans reptes socials i ambientals. L'Estratègia es coordina amb l'Estratègia alimentària, l'Estratègia marítima, el Pacte Nacional per a la Indústria i el Full de ruta de l'economia circular per optimitzar recursos, evitar duplicitats i garantir una acció coherent i efectiva.

Iniciatives clau addicionals inclouen les **estratègies catalanes del biogàs i del digestat**, que donen suport al creixent nombre de plantes de biogàs que tracten i valoritzen residus orgànics ramaders, industrials i urbans. Aquests esforços també promouen parcs bioindustrials basats en la simbiosi industrial i en tecnologies sostenibles per produir bioenergia, fertilitzants orgànics i altres bioproductes.

Altres accions rellevants inclouen el desenvolupament de **paisatges agroforestals resilents** per potenciar la bioeconomia rural i preservar els ecosistemes mediterranis davant els reptes climàtics; la promoció d'**infraestructures d'escalabilitat** com el Forest Hub per donar suport al pas de la producció de l'escala de laboratori a la producció industrial, i iniciatives de **suport empresarial** com el BioHubCat.

Aquestes accions pretenen fomentar un model basat en l'ús eficient de la biomassa local, la innovació i la creació de valor al territori rural, que representa el 76,7% del territori català.

Com a regió amb un alt compromís amb la bioeconomia, Catalunya voldria presentar les recomanacions següents amb l'objectiu de contribuir al disseny d'una Estratègia de bioeconomia de la UE renovada i ambiciosa.

Recomanacions clau per a la nova Estratègia de bioeconomia de la UE

1. Revitalització rural i creació de llocs de treball de qualitat

Cal posar més èmfasi en el desenvolupament de paisatges agroforestals resilents en les zones rurals, tot integrant el desenvolupament local amb l'ús sostenible dels recursos i, alhora, preservant els ecosistemes davant el canvi climàtic i assegurant un guany net en la provisió de serveis ecosistèmics.

Les zones rurals tenen un potencial únic i haurien de ser centrals en el desenvolupament de la bioeconomia. Com a base de la bioeconomia, el sector primari —l'agricultura, la ramaderia, la silvicultura i la pesca— juga un paper clau en el subministrament de recursos renovables. La bioeconomia ha de fomentar la creació de llocs de treball qualificats i atraure talent jove per ajudar a establir i revitalitzar les regions rurals.

A més d'actuar com a proveïdors de biomassa, l'estratègia hauria de promoure la participació activa i l'organització col·lectiva dels productors primaris en la governança i la propietat de les cadenes de valor bioeconòmiques. Empoderar els agricultors i els propietaris forestals com a copropietaris i coproductors de biorefineries i instal·lacions de transformació (per exemple, amb associacions o cooperatives com a accionistes en empreses conjuntes) és essencial per garantir una distribució equitativa del valor i la viabilitat a llarg termini de la bioeconomia, en coherència amb la prioritat de Transició Justa.

2. Reducció de la dependència externa i valorització dels recursos interns infrautilitzats

L'Estratègia hauria de promoure la sobirania alimentària i de matèries primeres mitjançant el foment de la producció local i la recuperació i valorització de la biomassa infrautilitzada dins de la UE. Aquest enfocament permetrà reduir la dependència externa alhora que millorarà l'eficiència dels recursos i la circularitat. A les regions mediterrànies, això inclou una millor utilització dels recursos forestals a través d'una gestió sostenible, el reconeixement dels serveis ecosistèmics i la diversificació dels usos més enllà de l'explotació tradicional de la fusta. També implica tractar els residus orgànics i els residus ramaders com a recursos valuosos.

A més, per a la regió mediterrània, també és especialment rellevant una millor utilització dels recursos costaners i marins, inclosos els subproductes de la pesca i de l'aqüicultura.

3. Regionalització de les polítiques de bioeconomia

Les polítiques i els marcs legals han de reflectir la diversitat territorial d'Europa, ja que la bioeconomia està estretament lligada als contextos locals. Factors com el clima, els tipus de boscos, l'ús del sòl, la disponibilitat de materials i l'estructura del sector primari posen de manifest la necessitat de promoure el desenvolupament de la bioeconomia en l'àmbit territorial. Això requereix la participació activa de les autoritats regionals i locals, que són les millor posicionades per abordar les necessitats i oportunitats específiques.

Les regions haurien de tenir un paper central no només en la implementació, sinó també en el disseny de les polítiques de bioeconomia, per assegurar que les estratègies estiguin arrelades a les realitats i capacitats locals. La perspectiva local permet desenvolupar enfocaments adaptats que donin resposta als reptes i al potencial específics de cada territori europeu.

A més, una comunicació fluida i la cooperació entre regions que treballen activament en la bioeconomia són essencials per accelerar el progrés mitjançant l'intercanvi d'experiències i models reproduïbles. Això es pot aconseguir enfortint o ampliant xarxes regionals ja existents (com ERIAFF o la Bioregions Facility de l'EFI). Catalunya està plenament compromesa a participar activament en aquestes xarxes, aportant la seva experiència territorial i implicant-se en iniciatives conjuntes.

4. Necessitat d'una taxonomia clara i harmonitzada i de coherència política en l'àmbit de la UE

Cal una definició comuna i operativa de bioeconomia i de productes d'origen biològic per donar suport a la presa de decisions i garantir l'homogeneïtat i la comparabilitat entre els estats membres.

De la mateixa manera, l'Estratègia de bioeconomia de la UE hauria d'estar plenament integrada amb les prioritats de competitivitat de la UE i alineada amb la Llei d'economia circular, i hauria d'evitar la fragmentació de les polítiques i reconèixer la bioeconomia com un pilar clau de la sobirania tecnològica i industrial.

5. Canvi de paradigma regulador

L'Estratègia hauria de promoure un canvi des d'una regulació basada en l'origen cap a una regulació basada en la qualitat i la funcionalitat, reconeixent el valor de recursos secundaris com els llots agroindustrials, l'aigua regenerada, els productes RENURE i els nutrients procedents de la ramaderia intensiva —inclòs l'ús en l'agricultura ecològica—.

Una revisió oportuna i harmonitzada dels criteris de fi de residu és essencial per desbloquejar l'ús circular dels materials orgànics. Aquests canvis reguladors són clau per afavorir la sostenibilitat, reduir l'impacte ambiental i possibilitar l'ús de recursos biològics renovables i segurs.

6. Impulsar la maduresa tecnològica i l'escalabilitat de les solucions innovadores, i replicar iniciatives exitoses

Els instruments de política han de donar suport a l'escalat de solucions innovadores des del laboratori fins al mercat (TRL9), incloent-hi el desplegament de projectes emblemàtics i entorns reguladors experimentals que involucrin cadenes de valor senceres a gran escala —incloses aquelles ja considerades en el marc del Partenariat conjunt - Bioeconomia circular basada en el coneixement a europa (CBE-JU).

A més, l'Estratègia hauria d'establir mecanismes per comunicar i replicar a escala europea iniciatives exitoses que ja operen a escala industrial i compten amb la participació actual o potencial de productors primaris, centrant-se no només en processos innovadors i d'alt valor afegit, sinó també en aquells que es puguin replicar ràpidament en altres regions, per tal d'establir, així, el marc i els fonaments empresarials, logístics i operatius per a una futura valorització.

7. Suport a infraestructures obertes i compartides de recerca i innovació (R+I)

Enfortir i finançar infraestructures de recerca d'accés obert i laboratoris vivents, especialment en l'àmbit regional, per garantir un accés equitatiu als serveis científics i tecnològics, fomentar la transferència de coneixement i accelerar la innovació al llarg de tota la cadena de valor, amb un enfocament específic en l'impuls del desenvolupament de biorefineries.

8. Consolidació d'un mercat europeu de bioproductes

Establir mecanismes de suport a la demanda, així com sistemes de certificació i etiquetatge, és essencial per estimular un mercat competitiu de productes biològics. Aquestes mesures poden seguir models exitosos d'altres sectors, com ara les tarifes regulades per al biogàs, que han afavorit l'adopció del mercat i la inversió gràcies a l'estabilitat a llarg termini i a senyals econòmics clars. Els criteris de bioeconomia també s'haurien d'integrar en la contractació pública.

9. Garantir el seguiment, l'avaluació i la millora contínua

La nova Estratègia de bioeconomia de la UE hauria d'incloure un marc de seguiment robust i coherent basat en indicadors i KPIs harmonitzats. Hauria de fer un seguiment del progrés en àmbits com la dependència dels mercats externs, la substitució de materials d'origen fòssil, l'eficiència en l'ús del sòl i de la biomassa, l'impacte socioeconòmic en les zones rurals i el rendiment en innovació.

10. Governança i col·laboració entre parts interessades

Els models de governança participativa i la implicació de les parts interessades —inclosa la participació activa de la ciutadania— són essencials per a una implementació efectiva de les estratègies de bioeconomia. Fomentant la col·laboració entre les cadenes de valor existents de la bioeconomia i creant-ne de noves, així com mobilitzant les comunitats locals, les regions europees poden actuar com a catalitzadors del desenvolupament econòmic sostenible i impulsar la transició cap a una economia més circular i eficient en l'ús dels recursos.

L'Estratègia hauria de donar suport activament a pilots i projectes demostratius regionals que integrin l'ús de biomassa local amb la governança territorial. Els projectes sorgits d'iniciatives de base, arrelades al territori —com les promogudes mitjançant *agendes compartides* a Catalunya, una metodologia reconeguda com a bona pràctica en informes del JRC, l'OCDE o l'Agència Europea del Medi Ambient, entre d'altres—, poden oferir models valuosos per a la seva replicació arreu d'Europa.

Conclusió

Catalunya està fermament compromesa amb una bioeconomia moderna, circular i basada en el coneixement. Instem la Comissió Europea a tenir en compte aquestes recomanacions amb base territorial a l'hora de definir una estratègia per a una Europa més sostenible, resiliència i cohesionada.

Autoria i col·laboradors

Aquest document de posició ha estat elaborat pel Govern de Catalunya.

El Govern de Catalunya ha participat activament i dona suport a les contribucions efectuades per la Bioregions Facility de l'EFI, així com a la declaració conjunta d'ERIAFF, ERRIN i la Bioregions Facility de l'EFI.

Els grups de recerca en bioeconomia de Catalunya següents han revisat i donen suport als continguts expressats en aquesta contribució:

- Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA)
- Centre Tecnològic BETA, Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya
- Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC)
- Centre de Desenvolupament Biotecnològic i Agroalimentari, Universitat de Lleida
- Grup d'Enginyeria Ambiental i Microbiologia, Universitat Politècnica de Catalunya
- Grup de Tractament Biològic de Gasos i Olors, Universitat Politècnica de Catalunya
- Grup de Biotecnologia Ambiental, Universitat de Barcelona
- Grup de Recerca en Compostatge, Universitat Autònoma de Barcelona
- Grup de Recerca en Tractament Biològic i Valorització d'Eflluents Líquids i Gasosos. Eliminació de Nutrients, Olors i Compostos Orgànics Volàtils, Universitat Autònoma de Barcelona
- Grup de Protecció i Restauració del Sòl, CREAF
- Institut de Tecnologia Agroalimentària, Universitat de Girona
- Laboratori d'Enginyeria Química i Ambiental (LEQUIA), Universitat de Girona
- Eurecat – Centre Tecnològic de Catalunya
- LEITAT Centre Tecnològic
- Agrotecnio